

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ฟิสิกส์ (Physics) มาจากภาษากรีก ซึ่งหมายความว่าธรรมชาติ (nature) คือวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับมวลสารและพลังงานเพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่สังเกตเห็นหรือแก้ปัญหาที่เร้นลับทางธรรมชาติ

ฟิสิกส์แยกการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. **ฟิสิกส์ยุคเก่า (Classical Physics)** เป็นการศึกษาเพื่อค้นคว้าหาหลักเกณฑ์และขบวนการต่างๆที่จะนำมาอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่สังเกตเห็นได้ด้วยตา หมายความว่า เป็นการศึกษา ระบบที่เกี่ยวกับมวลที่มีขนาดใหญ่ ๆ เช่น การเคลื่อนที่ของวัตถุต่าง ๆ

2. **ฟิสิกส์ยุคใหม่ (Modern Physics)** เป็นการศึกษาสิ่งที่เร้นลับที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น เช่น โครงสร้างอะตอม พลังงานที่ได้จากการสลายตัวของธาตุกัมมันตรังสี ฯลฯ

วิทยาศาสตร์ (science) หมายถึง การศึกษาความเป็นจริงในธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต แบ่งเป็น 2 สาขา ดังนี้

1. **วิทยาศาสตร์กายภาพ (Physical science)** เป็นการศึกษาธรรมชาติเกี่ยวกับสิ่งไม่มีชีวิต แขนงวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพที่สำคัญมี 2 สาขา คือ ฟิสิกส์ และ เคมี

2. **วิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Biological science)** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ

แนวทางการได้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หรือ ฟิสิกส์

1. แนวทางที่หนึ่ง (แนวทางโดยประสบการณ์) มีองค์ประกอบได้มา 5 ขั้นตอน

- การสังเกต
- การบันทึก
- การทดลอง
- การวิเคราะห์
- การสรุปผล

2. แนวทางที่สอง (แนวทางโดยทฤษฎี)

- ใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ โดยอาศัยข้อมูลจากความรู้เดิม
  - สร้างแบบจำลองทางความคิด (หรือทฤษฎี หรือข้อสรุป) ขึ้นใหม่
  - ทดลองหาข้อพิสูจน์เพื่อยืนยันความถูกต้องของแบบจำลองทางความคิดที่สร้างขึ้นใหม่
- ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ตามแนวทางที่สองนี้

1. ไม่ได้เริ่มต้นจากการสังเกต และ การทดลอง

2. เริ่มต้นด้วยการสร้างแบบจำลองทางความคิดขึ้นก่อน แล้วจึงหาข้อพิสูจน์ยืนยัน

ความถูกต้องภายหลัง

เทคโนโลยี (technology) หมายถึง วิทยาการที่เกี่ยวกับศิลปะในการสร้าง ผลิต หรือใช้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อมนุษย์โดยตรง หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ใช้สอยได้

1.2 วิชาฟิสิกส์

วิชาฟิสิกส์ที่นักเรียนจะได้เรียน จะเป็นความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้น และสะสมกันมาในช่วงเวลา 400ปี ซึ่งเป็นส่วนพื้นฐานของวิชาที่ได้จัดให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการเรียนรู้ และในที่สุดเรื่องต่าง ๆ ที่เรียนจะสัมพันธ์กันทุกเรื่อง การเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีความเข้าใจหลักการของเรื่องนั้น ๆ จนสามารถนำหลักการไปประยุกต์ได้ การฝึกให้สามารถประยุกต์หลักการกับการแบบฝึกหัดหรือ โจทย์ปัญหาเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่นักเรียนควรพยายามคิดด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการฝึกคิดอย่างฟิสิกส์หรืออย่างนักวิทยาศาสตร์ การทำการทดลอง นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนรู้ด้วยความเข้าใจแบบเป็นรูปธรรมแล้ว ยังฝึกให้เรียนรู้วิธีการทำการทดลองและการวิเคราะห์ผลในลักษณะที่นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติกัน

1.3 ปริมาณทางฟิสิกส์และหน่วย

ปริมาณทางฟิสิกส์แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปริมาณสเกลาร์ (Scalar quantity) เป็นปริมาณที่มีแต่ขนาดเพียงอย่างเดียว เช่น มวล อัตราเร็ว
2. ปริมาณเวกเตอร์ (Vector quantity) เป็นปริมาณที่มีทั้งขนาดและทิศทาง เช่น น้ำหนัก ความเร็ว

เครื่องมือวัดทางวิทยาศาสตร์หรือฟิสิกส์

เครื่องมือวัดทางวิทยาศาสตร์มีความจำเป็นดังนี้

1. เครื่องมือวัดช่วยให้เราสามารถวัดปริมาณต่าง ๆ ที่ต้องการได้สะดวกรวดเร็วและปลอดภัย
2. เครื่องมือวัดทำให้เราสามารถวัดปริมาณต่าง ๆ ที่ประสาทการรับรู้ของมนุษย์ไม่สามารถตรวจสอบได้โดยตรง
3. งานต่าง ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือฟิสิกส์จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเครื่องมือเข้าช่วย

*** เครื่องวัด ช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลใหม่ ๆ ที่ต้องการ ***

การแสดงผลการวัด

โดยทั่วไปเครื่องมือวัดจะแสดงผลการวัด 2 แบบ คือ

1. แสดงผลการวัดแบบขีดสเกล เช่น ไม้บรรทัด , ไม้เมตร , สายวัด ฯลฯ
2. แสดงผลการวัดแบบตัวเลข เช่น นาฬิกาจับเวลา , มิเตอร์รถยนต์ ฯลฯ

หน่วยการวัด

หน่วย (unit) คือ ชื่อที่ใช้กำหนดปริมาณ เดิมใช้กันหลายระบบ ปัจจุบันองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานเสนอให้ใช้หน่วยระบบเดียวกัน เรียกว่า ‘ระบบหน่วยระหว่างชาติ’ (Systeme International Units) เรียกโดยย่อว่าหน่วย เอสไอ (SI unit)

หน่วยฐาน (base unit) เป็นหน่วยหลักของเอสไอ มีทั้งหมด 7 หน่วย ดังตาราง

ปริมาณฐาน	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์
ความยาว (length)	เมตร (metre)	m
เวลา (time)	วินาที (second)	s
มวล (mass)	กิโลกรัม (kilogram)	kg
อุณหภูมิ (temperature)	เคลวิน (Kelvin)	K
กระแสไฟฟ้า (Electric current)	แอมแปร์ (Ampere)	A
ปริมาณของสาร (Amount of substance)	โมล (Mole)	mol
ความเข้มของการส่องสว่าง (Luminous intensity)	แคนเดลา (candela)	cd

หน่วยเสริม (Supplementary Units) เป็นหน่วยที่มีชื่อพิเศษมีอยู่ 2 หน่วย คือ หน่วยวัดมุมบนระนาบ (plane angle) เรียกว่า เรเดียน (Radian , Rad) และหน่วยวัดมุมตัน (Solid angle) เรียกว่า สเตอเรเดียน (Steradian , Sr)

1. เรเดียน คือ มุมบนระนาบที่เกิดขึ้นระหว่างเส้นรัศมีของวงกลมวงหนึ่งซึ่งถูกรองรับด้วยเส้นโค้งของวงกลมที่มีความยาวเท่ากับรัศมีของวงกลมนั้น
2. สเตอเรเดียน คือ มุมตันที่มีจุดยอดอยู่ที่จุดศูนย์กลางของทรงกลมซึ่งถูกรองรับด้วยผิวของทรงกลมที่มีพื้นที่เท่ากับรัศมีของทรงกลมนั้นยกกำลังสอง

หน่วยอนุพันธ์ (Derived units) เป็นหน่วยซึ่งประกอบด้วยหน่วยฐานหลายหน่วยมาเกี่ยวข้องกันในลักษณะการคูณหรือหารกัน เช่น อัตราเร็ว (m/s) และ แรง ($\text{kg}\cdot\text{m}/\text{s}^2$) เป็นต้น

สิ่งที่มีผลกระทบต่อความถูกต้องของการวัด

1. เครื่องมือที่ใช้วัด ควรเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐานสากล
2. วิธีการวัดและการเลือกใช้เครื่องมือในการวัด ขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ถ้าวัดระยะทางสั้นๆ อาจใช้ไม้บรรทัด แต่ถ้าเป็นการวัดระยะทางระหว่างดวงดาวก็อาจจะใช้วิธีการใหม่ๆ โดยหลักสำคัญวิธีการและเครื่องมือที่ใช้วัด จะต้องส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ทำการวัด
3. ผู้ทำการวัด ตัวผู้ทำการวัดจะต้องมีความรู้ในการใช้เครื่องมือวัด และต้องทำการวัดและบันทึกผลอย่างรอบคอบ และซื่อสัตย์ โดยไม่เอาความคิดของตัวเองเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจบันทึก ผลการวัดนั้น
4. สภาพแวดล้อมขณะทำการวัด จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งที่ทำการวัดนั้น

แบบฝึกหัดทบทวนความเข้าใจ

- ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ก หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และทำเครื่องหมาย ข หน้าข้อความที่เห็นว่าผิด
..... 1. งานทางด้านฟิสิกส์ เครื่องมือวัดเป็นสิ่งจำเป็นน้อยมากในการได้มาข้อมูลใหม่ ๆ
..... 2. มาตรฐานของเครื่องมือวัดเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเก็บข้อมูลทางวิทยาศาสตร์
..... 3. ประสาทการรับรู้ของมนุษย์ในเรื่องต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือช่วย
..... 4. การใช้เครื่องมือวัดที่เหมาะสมกับงานจะช่วยให้ปลอดภัยประหยัดเวลาได้รายละเอียด
ที่ถูกต้อง
..... 5. เครื่องมือวัดแบบตัวเลขอ่านค่าได้เป็นขั้น ๆ ไม่สามารถประมาณค่าตำแหน่งสุดท้าย
ด้วยสายตาได้
..... 6. ขณะทำการวัดถ้าสภาพแวดล้อมแตกต่างจากเงื่อนไขที่กำหนดค่าที่วัดได้จะผิดพลาดสูง
..... 7 การบันทึกข้อมูลทุกชนิดจำเป็นต้องบันทึกลงในตารางเสมอ
..... 8. ข้อมูลทุกชนิดควรนำเสนอด้วยแผนภูมิทางสถิติเสมอ
..... 9. การนำเอาข้อมูลมาเขียนเป็นแผนภูมิทางสถิติแบบต่าง ๆ จะช่วยทำให้ผู้อ่านมองเห็น
เป็นรูปธรรม มากขึ้น
..... 10. การวัดเพียงครั้งเดียวจะให้ค่าที่ถูกต้องมากกว่า

2. กำหนดให้

เฮริตซ์	นิวตัน	เมตร	คูลอมป์	เคลวิน	โอห์ม
โมล	กิโลกรัม	จูล	วัตต์	วินาที	โวลต์
แอมแปร์	แคนเดลา				

จงแยกว่าหน่วยใดเป็นหน่วยอนุพันธ์ และหน่วยใดเป็นหน่วยมูลฐาน

หน่วยมูลฐาน

.....
.....
.....

หน่วยอนุพันธ์

.....
.....
.....

คำอุปสรรค (Prefixes)

คำอุปสรรคเป็นเลข $10^{\pm n}$ ที่ใช้คูณหน้าหน่วย (ตัวพหุคูณ) เพื่อที่จะทำให้หน่วยนั้นใหญ่ขึ้นหรือเล็กลงคำอุปสรรคที่กำหนดให้ใช้มีดังตาราง

ตัวพหุคูณ	ชื่อ	สัญลักษณ์	ตัวพหุคูณ	ชื่อ	สัญลักษณ์
10^{18}	exa	E	10^{-18}	atto	a
10^{15}	peta	P	10^{-15}	femto	f
10^{12}	tara	T	10^{-12}	pico	p
10^9	giga	G	10^{-9}	nano	η
10^6	mega	M	10^{-6}	micro	μ
10^3	kilo	k	10^{-3}	milli	m
10^2	hecto	h	10^{-2}	centi	c
10^1	deca	da	10^{-1}	deci	d

หลักการเปลี่ยนหน่วยในระบบเอสไอ ให้นักเรียนนำเลข 10^x ไปคูณกับหน่วยเดิมที่กำหนดมา โดยที่ x คือ ผลต่างของเลขชี้กำลังของอุปสรรคตัวแรกกับตัวสุดท้าย ตามหลักการของเลขพีชคณิต

เช่น ต้องการเปลี่ยน 60 กิโลเมตร (km) ให้เป็นหน่วยนาโนเมตร (nm) จะพบว่าเลขชี้กำลังของตัว k คือ 3 ส่วนเลขชี้กำลังของตัว n คือ -9 ดังนั้น x ในที่นี้ก็คือ $3 - (-9) = 3 + 9 = 12$ แสดงว่า 60 km จึงมีค่าเท่ากับ 60×10^{12} nm

แบบฝึกทบทวนความรู้ความเข้าใจ

1. จงเปลี่ยนหน่วยต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

- 2.25 เซนติเมตร = เมตร
- 4,000,000 วัตต์ = เมกะวัตต์
- 0.000003 แอมแปร์ = ไมโครแอมแปร์
- 44.25 เมตร = เซนติเมตร
- 3×10^3 แอมแปร์ = มิลลิแอมแปร์
- 11.5 กิโลกรัม = กรัม
- 16 ชั่วโมง = นาที
- 60 กิโลกรัม = มิลลิเมตร
- 5×10^3 วัตต์ = กิโลวัตต์
- 6×10^6 โวลต์ = เมกะโวลต์

1.4 การทดลองในวิชาฟิสิกส์

การทดลองในวิชาฟิสิกส์ แม้จะไม่ซับซ้อนใหม่การฝึกทำจะเป็นการฝึกฝนวิธีการทำการทดลอง ตามแนวที่เป็นที่ยอมรับในวงการฟิสิกส์ การทำการทดลองถือเป็นส่วนสำคัญในการฝึกทำและค้นหาเหตุผลอย่างวิทยาศาสตร์

เป็นการยากที่จะวางกฎเกณฑ์แน่ชัดสำหรับการทดลองทุก ๆ อย่าง เนื่องจากในการทดลองแต่ละเรื่อง อาจมีลักษณะเฉพาะที่ต่าง ๆ กัน อย่างไรก็ตาม ในการทำการทดลองมักจะทำเพื่อตอบคำถามบางอย่างหรือเพื่อหาความจริงบางอย่าง (ซึ่งก็จะเป็นวัตถุประสงค์ของการทดลอง) เพื่อให้ได้คำตอบ ก็ต้องคิดหาวิธีการทดลองที่เหมาะสมและสอดคล้องกับอุปกรณ์ที่มี ทำการทดลองเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ วิเคราะห์ จากข้อมูลเพื่อสรุปเป็นคำตอบ

คำตอบที่เราได้จะเป็นที่น่าเชื่อถือหรือไม่ต่อผู้อื่น เราต้องสามารถแสดงทุกขั้นตอนของการทดลองได้ ดังนั้นจึงมีการเขียน รายงานการทดลอง โดยยึดหลักการที่ว่า เขียนการทดลองให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายที่สุด กระชับที่สุด มีครบทุกอย่าง โดยเฉพาะข้อมูลชัดเจน (มีการวาดรูปประกอบและการเสนอข้อมูลเป็นตารางช่วยให้ดูง่ายและเป็นที่ยอมรับ) แสดงการวิเคราะห์และการสรุปผล อาจตามด้วยข้อวิจารณ์หรือความคิดเห็นของตนเองเพิ่มเติมไว้ด้วย

1.5 ความไม่แน่นอนในการวัด

1. การบวก

สมมติตัวเลขแรก คือ $X_1 = A \pm \Delta A$

ตัวเลขที่ 2 คือ $X_2 = B \pm \Delta B$

จะได้คำตอบ $X = X_1 + X_2 = (A + B) \pm (\Delta A + \Delta B)$

2. การลบ

สมมติตัวเลขแรก คือ $X_1 = A \pm \Delta A$

ตัวเลขที่ 2 คือ $X_2 = B \pm \Delta B$

จะได้คำตอบ $X = X_1 - X_2 = (A - B) \pm (\Delta A + \Delta B)$

3. การคูณ

สมมติตัวเลขแรก คือ $X_1 = A \pm \Delta A$

ตัวเลขที่ 2 คือ $X_2 = B \pm \Delta B$

ผลคูณคือ $X = X_1 \times X_2 = AB \pm \left(\frac{\Delta A}{A} \times 100 + \frac{\Delta B}{B} \times 100 \right) \frac{AB}{100}$

$$X = X_1 \times X_2 = AB \pm \left(\frac{\Delta A}{A} + \frac{\Delta B}{B} \right) AB$$

4. การหาร

สมมติตัวเลขแรก คือ $X_1 = A \pm \Delta A$

ตัวเลขที่ 2 คือ $X_2 = B \pm \Delta B$

$$\text{ผลหารคือ } X = \frac{X_1}{X_2} = \frac{A}{B} \pm \left(\frac{\Delta A}{A} + \frac{\Delta B}{B} \right) \frac{A}{B}$$

1.6 เลขนัยสำคัญ (Significant figure)

เลขนัยสำคัญ คือ ปริมาณที่ได้จากการวัด การทดลอง ปริมาณนี้จะบ่งบอกถึงความละเอียดของอุปกรณ์ ซึ่งมีผลต่อการซื้อถือและการยอมรับผลของการทดลอง

วิธีนับจำนวนเลขนัยสำคัญ

- เลขทุกตัวที่ไม่ใช่ 0 เป็นเลขนัยสำคัญ เช่น
  - 2.3 มีเลขนัยสำคัญ 2 ตัว
  - 2.34 มีเลขนัยสำคัญ 3 ตัว
  - 2.345 มีเลขนัยสำคัญ 4 ตัว
- เลข 0 อยู่ระหว่างตัวเลขนัยสำคัญ เป็นเลขนัยสำคัญ เช่น
  - 20.3 มีเลขนัยสำคัญ 3 ตัว
  - 200.3 มีเลขนัยสำคัญ 4 ตัว
  - 2020.34 มีเลขนัยสำคัญ 6 ตัว
- เลข 0 อยู่หลังจุดทศนิยมทางด้านขวามือ ถือว่าเป็นเลขนัยสำคัญ (นับหมดทุกตัว) เช่น
  - 3.0 มีเลขนัยสำคัญ 2 ตัว
  - 3.00 มีเลขนัยสำคัญ 3 ตัว
- เลข 0 อยู่ซ้ายมือไม่เป็นเลขนัยสำคัญ
  - 0.20 มีเลขนัยสำคัญ 2 ตัว
  - 0.0021 มีเลขนัยสำคัญ 2 ตัว
- เลข 10 ยกกำลังไม่นับเป็นเลขนัยสำคัญ
  - 2.5×10^3 มีเลขนัยสำคัญ 2 ตัว

การบวก ลบ คูณและหารเลขนัยสำคัญ

การบวก ลบ เลขนัยสำคัญ คิดเหมือนการบวกและการลบเลขทั่ว ๆ ไป แต่เวลาตอบเลขหลังจุดทศนิยมให้ตอบเท่ากับจำนวน ตำแหน่งทศนิยมที่มีจำนวนน้อยที่สุด เช่น

$$2.3 + 3.42 + 4.112 = 9.832$$

2.3 จำนวนตำแหน่งทศนิยมน้อยที่สุด

คำตอบจริงควรตอบ $9.832 = 9.8$

$$4.20 + 1.6256 + 0.051 = 5.8763$$

คำตอบจริงควรตอบ = 5.88 (ปัดก่อนตัดทิ่ง)

การคูณ เลขนัยสำคัญ คิดเหมือนการคูณและหารเลขทั่ว ๆ ไป แต่เวลาตอบดู จำนวนเลข นัยสำคัญที่เลขนัยสำคัญที่น้อยที่สุด

จำนวนเลขนัยสำคัญที่น้อยที่สุดมี 2 ตัว

$$4.1 \times 1.5268 = 6.25908$$

คำตอบจริงควรตอบ = 6.3 (ปัดก่อนตัดทิ่ง)

$$3.23 \times 1.2 = 3.876$$

คำตอบจริงควรตอบ = 3.9

ระดับขนาด

เป็นการบอกปริมาณอย่างคร่าว ๆ เพื่อความสะดวกในการเปรียบเทียบ โดยถือเอาค่าใกล้เคียงกับ สิบยกกำลังต่าง ๆ เป็นหลักดังเช่น

ถ้าอยู่ใกล้ 1,000	ระดับขนาดเป็น 10^3
ถ้าอยู่ใกล้ 100	ระดับขนาดเป็น 10^2
ถ้าอยู่ใกล้ 10	ระดับขนาดเป็น 10^1
ถ้าอยู่ใกล้ 0.1	ระดับขนาดเป็น 10^{-1}
ถ้าอยู่ใกล้ 0.01	ระดับขนาดเป็น 10^{-2}
ถ้าอยู่ใกล้ 0.001	ระดับขนาดเป็น 10^{-3}

ในการพิจารณา ถ้าปริมาณใดมีค่าไม่ถึง 10 ให้ใช้หลักการปัดเศษปกติ เช่น 1.89×10^{30} มีระดับขนาดเป็น 10^{30} , 5.8×10^{24} มีระดับขนาดเป็น 10^{25} , 4.5×10^{12} มีระดับขนาดเป็น 10^{12} และ 4.51×10^{12} มีระดับขนาดเป็น 10^{12} เป็นต้น

แบบฝึกทบทวนความใจ

1. จงหาผลบวกต่อไปนี้ตามหลักเลขนัยสำคัญ

1. $7.04 + 0.56$ (.....)	4. $15.765 + 6.04 + 5.0$ (.....)
2. $14.46 + 24.2$ (.....)	5. $14.28/0.714$ (.....)
3. $(6.75 - 12.00)/4$ (.....)	6. $(7.32)^2$ (.....)

2. จงเขียนระดับขนาด ของปริมาณต่อไปนี้

- 2.1) ดวงจันทร์มีมวล 7.36×10^{23} kg มีระดับขนาด = ... mg
- 2.2) ปากกามวล 25 mg มีระดับขนาด = ... μ g
- 2.3) โต้ะมวล 35 kg มีระดับขนาด = ... μ g
- 2.4) อิเล็กตรอนมวล 9.1×10^{31} kg มีระดับขนาด = ... mm
- 2.5) ดินสอยาว 67 cm มีระดับขนาด = ... m

1.7 การบันทึกข้อมูล

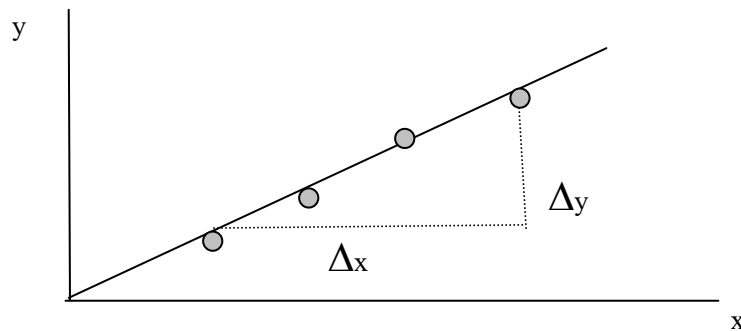
การบันทึกข้อมูลที่จะให้กะทัดรัด ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย ขึ้นกับข้อมูลที่สำคัญสำหรับการทดลองนั้น ๆ หากเป็นไปได้หรือเหมาะสม มักจะนำเสนอในรูปของตารางซึ่งมีหัวของช่องชัดเจน ว่าเป็นปริมาณอะไร ในหน่วยอะไร ในบางปริมาณที่ต้องการความแน่นอนที่เชื่อถือได้ ควรวัด 3 ครั้ง หรือ 5 ครั้ง แล้วหาค่าเฉลี่ย ซึ่งการทำหลาย ๆ ครั้งอาจใช้เครื่องคิดเลขบางแบบคำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ด้วย ควรเริ่มด้วยช่องสมุดที่เป็นตัวแปรต้นที่จะวัดโดยตรง ตามด้วยตัวแปรตามที่จะวัดได้โดยตรง ซึ่งสามารถบันทึกตัวลงไปทันทีที่วัดได้ แล้วจึงเพิ่มช่องต่อ ๆ ไปที่หาได้จากช่องแรก ๆ จนได้ช่องของปริมาณที่จะใช้ในการวิเคราะห์ โดยเฉพาะที่จะใช้เขียนกราฟ

นอกจากส่วนที่ทำการวัดที่สำคัญ ข้อมูลของการทดลองควรมีข้อมูลประกอบ ซึ่งบางครั้งมีความหมายหรือมีความเกี่ยวข้องกับผลการทดลองด้วย เช่น ทำการทดลองเมื่อใด สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร เช่น อุณหภูมิ ความดันบรรยากาศ ความชื้นสัมพัทธ์ ฯลฯ

1.8 การวิเคราะห์ผลการทดลอง

ใช้การพิจารณาจากข้อมูลรวมทั้งการใช้การคำนวณตามความเหมาะสม เมื่อได้ผลสรุปที่เป็นปริมาณ ควรแสดงโอกาสผิดพลาดได้ของปริมาณนั้นด้วย การใช้กราฟเส้นตรงช่วยในการวิเคราะห์ โดยเฉพาะเพื่อหาหรือพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างสองปริมาณที่เป็นปฏิภาคกัน กราฟเส้นโค้งใช้ดูการเปลี่ยนแปลงได้แต่ไม่สามารถพิสูจน์ความสัมพันธ์ได้ชัดเจน

สมการทางคณิตศาสตร์ของกราฟเส้นตรงจะอยู่ในรูป $y = mx + c$ เมื่อ m คือ ความชัน หรือ slope และ c คือ จุดตัดแกน y กราฟเป็นดังรูป

รูป กราฟเส้นตรงผ่านจุดทดลอง

$$m = \frac{\Delta y}{\Delta x}$$

ในการทดลองเราอาจให้ y และ x แทนปริมาณเป็นกำลังสองหรือรากที่สองของบางปริมาณก็ได้ เส้นกราฟที่วางให้ดีเทียบกับจุดทดลองซึ่งแต่ละจุดมีค่าวงกลม จะมีความเป็นไปได้ที่ความชันของเส้นกราฟจะมีค่าวงกลมขนาดหนึ่งได้ คือ เส้นกราฟสามารถเอียงต่าง ๆ โดยยังผ่านทุกจุดได้ดี ซึ่งต้องพิจารณาจากจุดข้อมูลต่าง ๆ ด้วย

1.9 ตัวอย่างการทดลอง เรื่อง ลูกตุ้มอย่างง่าย (อยู่ในหนังสือแบบเรียนฟิสิกส์พื้นฐานและเพิ่มเติม เล่ม 1 หน้า 12-13)

1.10 ตัวอย่างการบันทึกผลการทดลอง (อยู่ในหนังสือแบบเรียนฟิสิกส์พื้นฐานและเพิ่มเติม เล่ม 1 หน้า 14-18)

